

JEDNO DĚVČE CHODILO K SOUSEDCE NA PRIADKY¹. Bylo bílé jako lalie a krásné jako zlatohlav. Ostatní děvčata všechny měly frajery², aniž byly tak krásné, jen ona žádného dostati nemohla, což ji také velmi mrzelo. Družky její se s chlapci zabávaly, hrály si, a o ni žádný ani nedurnul³. Samotná přišla, přes celý večer předla, a sama zas odešla. – Jednou, když už byla domrzena, pravila k druhým děvčatům: „Už je to do porazení, vy každá máte frajera, a o mňa sa žiadon ani neobozre⁴; ved⁵ len by už prišiel chocaký⁶, čo by aj čert bol, tak by ma němrzelo.“ –

Na druhý večer přišly děvčata na priadky, každá si sedla a čekala svého milého. Tu mezi druhými přijde i jakýsi neznámý mládenec v černých po pety šatech. Každý se naň čudoval⁷, jeden druhého se spytoval⁸, ale ho nikdo neznal. – Každý si přisedl k své milé a ten neznámý k té krásné, co si frajera žádala. Každý večer přišel, krásně se s ní shováral⁹, ale jak bylo půl noci, nečekal, aby jako ostatní milou domů doprovodil, ale vždy schytil¹⁰ se a odešel. – Děvče i priadky¹¹ dost za ním lašovaly¹², ale nemohly vyzkoumat, zkadial¹³ idě a kdě (kam) chodí. Dlouho chodil na priadky, nosíval priadkám svíce, maso, medovce a drahé věci, a nikdo ho nepoznal. – Jednou když se tak hráli, spadlo tomu děvčeti vřeteno a spadlo mládeneci neznámému k nohám. Děvče se proň shýblo a tu pozorovalo, že má její frajer místo nohy koňské kopyto. Neřekla nic, ale si pomyslíla, to musí být čert.

Její máť, jak to slyšela, že k její dceři nějaký bohatý pán chodívá, začala sa vypytyvat¹⁴ i naprávala¹⁵ dceru, aby sa ho

¹ Přástky, přástvy. ² Milence. ³ Nezavadiť. ⁴ Neohlídne. ⁵ Necht.

⁶ Ledajaký. ⁷ Divil se mu. ⁸ Se ptal. ⁹ S ní rozprávěl.

¹⁰ Rychle se vzchopil. ¹¹ Přástevnice. ¹² Sledovaly ho. ¹³ Odkud.

¹⁴ Vypytávat. ¹⁵ Dávala jí radu.

spýtala, kdo je, co je a zkadě je, ale nemohl o tom nikdo zvědět, když to byl čert.

Jednou praví matka: „Hľa že, moja diouka, takto budě najlepšie: vezmi ty jedno kľbko priadiva¹⁶, a keď si k тебе sadne, jedon koniec mu uviaž na šatu, a potom keď odídě, lašuj ho za tou nitkou, tak ho istě dopáčiš¹⁷, koď aj čert budě.“ –

Děvče udělalo, jak matka kázala. Když měla býti dvanáctá hodina, čert se schytil, a děvče nitku, na které byl ulapený, pomalu popouštělo a pozdalečí ho sledovalo, až přišlo do cmitěra¹⁸, k jednej krytbě. „No,“ pomyslí si, „už viem, že si zlé, ďalej nějděm, ale preca nakukněm, čo on tam robí!“ – Pozřela dnu a tu viděla, jak začal mrtvoly sem tam šmýkati, jak z nich všecko trhal a je rozdrapoval. Přestrašena utekla domů, matce všecko vypověděla a od toho času se na priadky zařekla jíti. „No,“ pravila matka, „něboj ty sa nič, len urob kolo okolo domu, aby k nám němuohol pristúpiť, a ja dám chyžu posvetiť.“ – Na zmraku¹⁹ chyži dobře zavřely a čekaly, co se bude první noc díti. Před půlnocí ukáže se tu čert na obloku²⁰ a zamumlá:

„Čože si viděla, čože si viděla, keď si za mnou do cmitěra bežala?“

A dcera mu odpoví: „Veď som ja nič něviděla, čože by som povedala!“ –

„Keď něpovieš, umre ti otěc!“ –

A ona zase odpoví: „Veď²¹, keď umre, to jeho vec.“ –

Do rána jí otec umřel. –

Na druhý večer čert přišel zase na okno a jako předešle ptal se:

„Čože si viděla, čože si viděla, keď si za mnou na cmitěř bežala?“ –

A ona odpověděla: „Čože by som povedala, keď som ja nič něviděla.“ –

¹⁶ Klubko přediava. ¹⁷ Postihneš. ¹⁸ Cmitěř, cintěř, hřbitov. ¹⁹ Soumraku

²⁰ Okně. ²¹ Však, vždyť, nuž.

„Keď nepovieš, umre ti mať!“ –

„Keď mi umre, umre, jednu umreť musí“ – odpovedalo
dévče. – Do rána umřela jí matka.

Třetí večer zase čert přišel, ptal se jí, a když nepověděla, řekl jí, že umře brat, – a do rána umřel jí bratr. Tak umřeli všickni z domu, až jen ona sama zůstala. Čert dlouho nepřišel a děvče se již radovalo, že více nepříjde. – Tu po roku jednou zvečera čert se zase ukáže na okně a ptá se děvčete:

„Čože si viděla, čože si viděla, keď si za mnou do cmitěra bežala?“ –

„Čože by som povedala, keď som ja ništ něviděla.“ –

„Povedz, ak nepovieš, umreš i ty“ – hrozil čert. „Nuž, keď umrem, ležať budēm.“ – Vkrátce ochorela a umřela. Poslední její žádost byla, aby ji lidé na křížné²² cesty pochovali. Sousedí také s velikou litostí žádost její vyplnili a na křížné cesty ji pochovali. Ležela tam do jari. Na jar vyrostla na jejím hrobě krásná lalije a velmi utěšeně zakvitla. Tu jednou okolo rovu toho jel mladý kníže, lalije zdaleka padla mu do oka. – „Hej, postoj!“ volá na svého mládence, „choď²³ a utrhni mi tú krásnu laliju!“ – Mládenec skočí s koně, chce lilii utrhnout, ale se mu ta nedá věru utrhnouti. — „No počkaj, sám si idēm pre ňu,“ praví kníže, a sotva se k ní blížil, lilie se k němu sehnula. Nemohl se kníže s ní dosti natěšit a doma si ji hned na stůl do poháru postavil v pokoji, kde spal. – Večer ulehl spat. Když bylo o půlnoci, lalije se střese a učiní se pěknou pannou. Potom se procházela okolo stolu a žalostně volala: „Tu jedli, tu pili, a mně nič něněhali!“ – Pak šla k posteli, kde kníže spal, líbala ho, a zase se strásla a stala se lalijí.

Ráno sluha vypravoval knížeti, co v noci viděl, neboť nespál. Kníže nechtěl tomu věřiti, dokud by sám se nepřesvědčil. Kázal večer sluhovi více jídel přinésti na stůl a nechat je tam státi. Kníže po večeri chtěl bdít, ale nevolky usnul.

²² Křížové. ²³ Chod, jdi.

O půlnoci se Ľalije opĕt strĕsĽa, udĕlala se pannou a zaĕala se okolo stolu prochĕzet, a vidouc jĭdlo, sedla a jedla. Po jĭdle pĕristoupila zase k posteli, pĕna poboĽkala²⁴ a koneĕnĕ, jako pĕredtĭm, v kvĕtinu se pĕremĕnila. – To vĕsĕcko sluha rĕno pĕnovi povĭdal. – Tĕrtĭ noc pĕn se pĕremohl a nespal. – Vidĕl, jak se z nĭ krĕsnĕ panna udĕlala, jak k stolu sedla a jedla, a kdyĽ pak k posteli pĕristoupila a lĭbati ho zaĕala, dal se boĽkati, jako by spal, kdyĽ ale od nĕho odstoupiti chĕtĕla, ulapil ji a vĭce nepustil. Urobila se jaĕtĕricou, hadom, pak Ľalijou, ale vĕsĕ darmo, ani prosba jĭ nepomohla. – „Nĕpustĭm ťa,“ pravil knĭĽe, „dokudĕ nĕbudĕĕ takou pannou jako pĕredtĭm.“ – Pĕlnoc odbila a Ľalija udĕlala se pannou a zĭstala u nĕho. I zalĭbila se mu velice, a umĭnil si, Že si ji za Ženu vezme. Dlouho nechĕtĕla na to pristatĕ²⁵, ale koneĕnĕ dala se pĕrehovoritĕ pod tou vĭmĭnkou, Že ani on, ani ona nepĕjdou nikdy do kostela. – I tak Žili spolu dlouhĕ ĕas ve velikĕ radosti. Ona pĕiĕĽa i do polohu a Žĕastnĕ synka porodila; ale ani pĕredtĭm, ani potom v kostele nebyla. Tu jĭ povĭdĕa jednu knĭĽe, jejĭ muĽ: „Ale Žienka, uĽ by si mohla raz srdce k Bohu obrĕtĭtĕ a aspoĕn za toho nĕĕho synka sa pomodlitĕ. Druhĭ idĭ do kostola, a my sme len naveky²⁶ doma.“ –

Ona se i hanbila i bĕla, ale muĽovĕ vĭli nechĕtĭc odporovati, vybrala se tedy a Žli. Jak si v kostele sedne a zaĕne se modlitĭ, tu ukĕĽe se jĭ prvĕ jejĭ frajer, ĕert: „He, he, he,“ zarehoce, „uĽ ťa v sedĕmdĕsiatom siedmom kostole hĕladĕm; ale si uĽ tu!“ –

Ona se velmi ulekla, a nedomodlĭc se, utekla ven, ale ĕert ji pĕredeĕel a pĕred kostelem ĕekal.

„ĕoĽe si vidĕla, ĕoĽe si vidĕla, keĕ si za mnou do cmitĕra beĽala? – Ak nĕpovieĕĕ, umre ti syn!“ –

Dlouho si matka hĭtala²⁷, co mĕa dĕlati, ĕi mĕa rĭci, co vidĕla, ĕi ne, aĽ pak pomyslela, Že radĕji povĭ, aby syn neumĕel.

²⁴ Zlĭbala. ²⁵ K tomu pĕrĭvolit. ²⁶ Ustaviĕnĕ.

²⁷ PĕremĕĽlela, hĭtka, myĕlĕnka.

„Viděla som,“ povídala, „jak si mrtvých driapal, kosti im na sviece pre nás vylamoval, meso na pečienku trhal.“ – Jak to vyřkla, čert ji schytil do pekla. Její muž ani chýru²⁸ víc o ní neslyšel.

²⁸ Ani pohádky více po ní nezůstalo – chýr, pověst, hlas.